

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

35. Quidam Sacerdos noluit absolutionem impendere cuidam in triremibus
per totam vitam condemnato, quia hebebat voluntatem quam primum
fugiendi; tunc statim solutionem hujus casus enixè à me ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](#)

Tractatus Quartus

vers. Ut si Missam audire, si ob id occasio accedendi elabatur, vir. & in Re- quantumcumque intendat ad nundinas ire causa au- sol. §. 5 ult. gendi lucrum; sic nec concubinam ejicere, erit ob- ad lin. 4. & quamvis non noxius concubinarius, si ex ejectione magnum emolumen- sup. proponere deinceps non peccare. Imo & si con- hoc lego ta- cunbia nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarij vulgo, regalo, dum deficiente illo nimis ægre præterite.

quantumcumque intendat ad nundinas ire causa audi- gendi lucrum; sic nec concubinam ejicere, erit ob- ad lin. 4. & quamvis non noxius concubinarius, si ex ejectione magnum emolumen- sup. proponere deinceps non peccare. Imo & si con- hoc lego ta- cunbia nimis utilis esset ad oblectamentum concubinarij vulgo, regalo, dum deficiente illo nimis ægre præterite.

ageret vitam, & alia epula tedium magno concubinarij affecterint, & alia famula ad id nimis difficultate adinveniretur, ejicere illam non erit concubinarij obligandus, quia oblectamentum dictis circumstantiis consideratum est majoris aestimationis, quam quocumque horum temporale, ob quod fas erit cuique de novo admittere feminam ad sui famulum, quantumcumque metuat labendi periculum, si aliam non inveniat paris qualitatis illis in rebus, quae sibi sunt maximè utiles, si namque ob hanc causam jam receptam expellere non constringitur, eodem jure de novo admittere illam erit contumeliam.

2. Sed an haec sint probabilia, aliis judicandum relinquunt, quilibet enim tenetur saluti proprijs spirituali consulere, etiam cum aliquo temporali, & corporali detrimento. Et ideo primum calum, quem ubi supra, ponit Sanchez, refellit nominatum Castrus Palauz tom. 1. tral 2. disf. 2. punt. 9. §. 3. num. 14. docens ejiciendam esse concubinam è domo, & amittendum debitum, ex cuius ammissione concubinario non grave damnum veniat. Sed potest aliquis dicere. Ergo secundum Palauz si grave damnum ex ammissione debiti concubinarius patiatur, non esse concubinam è domo ejiciendam ideo tu cogita.

3. Notandum est tamen hic non ejecta concubina posse absolviri pœnitentem, cum cessat reinciden- di periculum, quia deformis facta est, vel infirma, aut quia cognatio inter eos esset suborta, que ab ipsis contemni non creditur, aut nova alia interfert obstacula. Ita ex Graffio, Fernandez, & Lopez docet Sanchez loco citato, ubi supra num. 12. & Castrus Palauz num. 16.

RESOL. XXXIII.

An Confessarius possit absolvere concubinarij amplius cum concubina non peccantem, permittens illam invixerit sine alendi filios, & ne eam alii ipse ammiserendo sit dictis filiis dedecori? Ex p. 5. tract. 14. & Mise. 2. Ref. 109.

§. 1. **N**egativam sententiam docet Beja p. 1. cap. 14. quia talis nihil estimat peccatum scandali, in quod conjicit illos, qui vident ipsum ingressi domum concubinæ, de quo ingressu non possunt non male judicare, cum, quia licet illa subventio sit opus charitatis respectu feminæ, & justitiae respectu filiorum, cum tamen occulte, & per alios fieri recte a viro illo possit absque hoc, quod ipse ingressu suo det occasionem ruinæ, & temerarij judicijvidentibus, non potest a peccato scandali excusari, ut colligitur ex D. Thoma 2. 2. q. 43. Tum demum, quia eti illi non habeat animum accedendi denuo ad dictam concubinam, præbet tamen eidem concubinæ ansam sua frequenti visitatione, ut verbis, voluntate, aut delectatione peccet, raro enim inter quos exitit diuturna illicite concupiscentia familiaritas, dissolvi, & extricari adeo potest, ut non remaneant quedam effrenata libidinis scintillæ, quæ conspectu mutuo facile reviviscant.

2. Verum novissimè adversus illum insurgit

Joannes Sanch. in select. edit. Lugd. disf. 10. n. 9. ubi sic ait. Non est credendum Patri Beja inquieti non fore absolvendam concubinarum invilentem concubinam fine alendi filios, si ex ingressu oritur scandalum. Mutatur namque scandalum in passivum, cùm ex iusta causa non omittatur. Sic ille. Sed plus addit. Castrus Palauz tom. 1. tr. 2. disf. 2. punt. 9. §. 3. Ref. 1. n. 1. nempe posse, imo teneri parentem alete filios ex concubina, qui nec separari possunt à matre, neque alia via possunt vietum quætere, eti periculum, Non de habeat lapsus eum concubina. Ita Castrus. Sed ego in tali causa non video cur concubinarius per alios Palauz non possit filii alimenta dicta præstare, vel cum cito, & alii locis ita in domum meretricis intrare, ut scandalum locus esse minimè possit.

RESOL. XXXIV.

An parentes sint absolvendi, qui nolunt ad colloquium admittere filian, qui indignum matrimonium contraxit? Et quid, si non indignum saltem multum iniquum?

Ex p. 4. tr. 4. & Mise. Ref. 182.

§. 1. **C**ausa est practicabilis, & ad illum respondeat Layman in Theol. mor. lib. 2. tr. 1. c. 4. n. 3. ubi sic ait. Juvenis contra parentum voluntatem indigno matrimonio se copulavit, & non parvo dedecore familiam affectit, & propter parentes & fratres hominem ad colloquium suum admittere, eique veniam petenti ignoscere constanter recusat; queritur an à Confessario absolviri possint? Respondeo quod pater offensus à filio in locum poena reconciliationem ipsi ad tempus negare possit, & idcirco reliquis suis liberis, totique familia præcipere, ut hominem, qui ita deliquerit, ad domum, vel confortium suum non admittant, quoque delicto convenientes poenas fulle cencentur, & familia hac in re præcipienti parere potest veluti ministri & executores iustæ vindictæ paternæ. Quare Confessarius in hoc casu duo exquirere debet, Primo utrum pater, vel patres ex animi odio procedant, an solum iultam vindictam spectent ad ipsius delinquentis emendationem, familiam honorem, & aliorum majorem cautelam procurandam? Secundo ut vindicta, sive poena qua tali filio interrogatur, non excedat mensuram delicti; quare in perpetuum non poterunt illi reconciliationem denegare, sed tantum ad tempus differre quoque videbitur convenientis ad punitionem & fines bonos consequendos. Ita Layman: cujus doctrina etiam ampliari potest, quando filius valde nobilis contra parentum voluntatem si non indigno, saltem multum inæquali matrimonio se copulavit, & ita in casu contingenti senserunt mecum docti re- cintiores.

RESOL. XXXV.

Quidam Sacerdos noluit absolutionem impendere cuidam in triremibus per totam vitam condemnato, quia habebat voluntatem quamprimum fugiendi, summa statim solutionem hujus casus enixa est a me petierunt. Et an hoc intelligatur tam in Religiosis, quam in secularibus? Ex p. 2. tr. 17. & Mise. 3. Ref. 39.

§. 1. **R**espondi, nimis rigidè in hoc se gerere Confessarium: nam licet Vals. in p. 2. q. 96. art. 5. disf. 174. c. 1. n. 7. Beccanus in sua Theol. Salas p. 2. tom. 1. tr. 3. c. 7. q. 8. n. 4. Valencia tom. 3. disf. 5.

De Absol. Sacram. Ref. XXXVI. &c. 245

Sayrus in Clavi Regia lib. 12. cap. 18. num. 8. & alij afferunt non esse licitam futuram tirumebus damnato, nisi ut limitat Vasquez, Iuando, & Bicanus, extra territorium Principis esset, cuius & ex subjectibus est; nam ibi videtur esse solitus ab obedientia Principis.

2. Tamen ab solute contraria sententia, ut pro-
posito post
babilius tenenda est, quam tuerint hi omnes, Lef-
tendit, & in
et longe illius lib. 2. cap. 3. l. dub. 5. n. 39. Malderus in 2. 2. tr. 6.
post ad tri-
nites, & in
Ledesma in summ. tom. 2. tract. 8. c. 24. & alij. Ra-
mon. 14. s. 1.
tio est. Nam, ut ait Ieslaus, reus non tam con-
proprie-
dennatur, ut in tribemibus sponte maneat, quam
ut detineatur. Deinde nimis durum & grave esset
obligare in conscientia ad sponte ibi manendum,
quando esset evidens spes evadendi. Post hoc scrip-
ta, inventi eriam hanc sententiam amplexum esse
novissimum Sanchez in summ. tom. 2. lib. 6. cap. 8. n. 16.
qui recte asserit, hanc fugam saecularibus quidem li-
cere, non autem Religiosis; licet Bannez in 2. 2.
9.69. art. 4. post concil. 5. contrarium assertere videatur,
ut enim Religiosum contrarium pœna subeun-
dammatum posse fugere, non ut vagetur, sed ut ful-
periore, ant Pontificem aedat veniam petiturus. Ex
his appetet, potuisse supradictum Confessorem il-
lum penitentem absolvere, si eum ex ista consulta-
tione motum intelligo postea fecisse.

RESOL. XXXVI.

Quidam vir nobilis est in mora solvendi debitum unicarion ducentariorum ex contractu, sapienti confitetur, & non restituit, habet tamen annum regimur, queritur a Confessario, an sit illi absolutio deneganda, maxime cum creditor multorum ab illo petierit solutionem? Ex p. 2. tr. 17. & Misc. 3. Ref. 3.

§. 1. **V**idetur respondendum quod sic:nam praecipum relitigandi quamvis formaliter sit affirmativum, pricipitur enim solutio; est etiam ex parte praecipuum negativum. Ergo statim est adimplendum. Vide Salonium, Aragon, & Bannaz in 2, 9, 6, 7. art. 8. Valent. tom. 3. disp. 4, 9, 6. p. 111. 7. Reb. lib. 2. de ref. q. 17. n. 2. Azor. p. 3. lib. 4. c. 34. & alios communiter.

2. Sed mihi non ita rigidè in hoc casu procedendum esse videtur: nam quando debitor habet animum solvendi, neque ex tali dilatatione detrimentum sequitur creditoris, ob eam iniustam moram, mortalis culpe minime condemnandus videtur; talis enim dilatio non est ipsi creditori adeo injuriosa, ut debitor judicandus sit lethalis criminis reus. Non audiunt hanc sequi sententiam, si patronos non haberent Molinam de just. tom. 3. tr. 2. disp. 753. n. 1. & Bonac. de contract. disp. 1. q. 6. punt. unic. n. 4.

3. Norent hanc decisionem confessari; nam multos tollit scrupulos , maximè in confessione nobilium , qui per multis mensis fine aliqua justa causa difficiunt restitutionem ; sed urgent semper proper solutionem , maximè quando mora efficit admodum magna & commode posset fieri restitu-

RESOL XXXVII

Cuidam Confessore olim hic casus accidit. Quedam
mulier inter confabulationem cum viro sibi in ma-
trimonio conjungendo dicebat illi verba non qui-
dem turpia, sed affectuosa, & amatoria, unde po-
ste in pollutionem, & diffilariorem incurvabat sine
tamen alla delectatione, vel periculi aliquius con-
tra eum.

Tom, J.

*sensus, quia erat timorata conscientia. Interrogatus
fui, an peccaverit mortaliter, & si noller desistere ab
his confabulationibus, an esse ei absolutio deneganda?
Et in ultimo hujus Resolutionis traditur Regula
generalis ad dicendos casus particulares in pollutione
prævisa: & quando causa pollutionis prævisa
notabiliter, & per se influit, vel non influit. Ex
part. 2. tract. 15. & Milc. 1. Ref. 31.*

Sup. hoc in
tom. 2. tr. 6.
lege doctrin-
am Ref. 36.
& alterius
Refol. ejus
prima not.
& signanter
§. ultim. ante
medium.

18 19
20 21
22 23
24 25
26 27
28 29
30 31

Sup. hoc in-
frà in tr. 7.
Ref. 145. §.
ult.

卷之三

c.16. n.6. Lettus de iust. lib.4. c.13. dub. 14. n.100.
et novissime Bonacina tract. de matrimon. quest. 4.
perit. 1. c.10. num.9. ubi ait pollutionem non esse pec-
catum mortale, quando provenit ex causa veniali-
ter luxuriosa, & leviter influente in pollutionem.
Et tandem docet etiam hanc sententiam Filiiuc. in
q.mor.rom.2.1.r.3.c.8.n.16.2 ubi assert. folium reperi-
turi culpam mortalem in caula, ratione pollutionis
prævisa, & non intenta, quando absque urgenti ne-
cessitate.

le tendens ad actus veneros excitandos, & consummandam pollutionem, qualis tantum est in actionibus mortalibus pertinentibus ad sextum praeceptum, ut cogitationibus morosis, aspectibus & talibus mortalibus. Si enim sint tantum veniales, ex defectu plena advertentiae, vel ex suo genere, ut quia ob curiositatem tantum, tunc tantum venialis erit pollutio inde sequita. Ita Fillicius. Ex his omnibus veram esse maiorem propositionem nostri argumenti, appareat; & hoc etiam verum est, ubi nec necessitas, nec causa utilitas adest Fillicu. *ubi supra,* Sanchez cum aliis infra.

2. Refat modò probare minorem, & ostendere
illa verba dicere, esse tantum peccatum veniale,
quod probat, & docet Joan. Salas in p. 2. tom. 2. tr. 13.
lib. 6. scilicet 4. 2. n. 16. 3. Sanchez qui citat Navar. &
Cordub. in tom. 3. de matrim. lib. 9. disp. 46. n. 37. ubi
sit: loqui verba amatoria, quæ vulgo requiebros ap-
pellamus, ut videlicet cor meum, bonum meum, ani-
ma mea, ob solam vanitatem & conciliandum va-
num amorem, non excedunt culpam venialem; quæ
quidem doctrina intelligenda est, secluso scandalō,
periculo proprio, vel alieno, videlicet illa verba
audientis ut succedebat in nostro casu. Ergo conclusio
endum est, pollutionem ex talibus verbis sequen-
tem non esse peccatum mortale, quia, ut diximus, ex-
covenient ex causa tantum venialiter peccaminosa,
non adest periculum consensus, seu delectionatis.
Iudei Henr. ubi *suprà* ait, non esse peccatum mor-
tale, si quis pollutionem patiatur ex visione formi-
æ curiosa, vel ex cibi calidi, aut lectione etiam
urpi, quia hæc non sunt, ait ille, causa physis, &
moralis, quæ provocent pollutionem.

3. Ut autem regula generalis tradatur Confessio, & non
ariis, ut possint in hac materia casus particulares pugnab. i